**С П Р А В К А**

**за предложенията, становищата и възраженията, получени при публикуването на Интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение на Постановление № 426 на Министерския съвет от 2014 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения**

| Подател | Предложение | Приема/ не приема/ предложението | Мотиви |
|---|---|---|---|
| **akmail** | В мотивите към проекта на нормативен акт се припомня, че основания за начисляване на законна лихва за забава се съдържат и в Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания. Използвам случая, за да приканя министъра на финансите и администрацията на Министерския съвет да предприемат необходимите действия, за да предложат изменение в този закон, с който да отпадне второто предложение от чл. 1, което гласи „Със същата лихва се събират неплатените в срока за доброволно плащане вноски по задължителното застраховане на имуществата.“<br><br>**Мотиви:** Откакто отпадна държавния монопол в застраховането, държавата не събира вноски за задължително застраховане на имущества. | Не се приема | Предмет на обществената консултация е проект на постановление на Министерския съвет за изменение на ПМС № 426 от 2014 г. Изменението на Закона за лихвите върху данъци, такси и други подобни държавни вземания е от компетентността на Народното събрание и не може да бъде предложено с постановление. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **akmail** | Предлагам алинея 1 в единствения член на ПМС № 426 от 2014 г. да се измени по следния начин:<br><br>*„(1) Определя годишния размер на законната лихва за просрочени парични задължения в размер на лихвения процент по основните операции по рефинансиране на Европейската централна банка, в сила на 1 януари, съответно на 1 юли, на текущата година и обнародван в „Официален вестник“ на Европейския съюз, плюс:*<br><br>*1. 8 процентни пункта – за парични задължения, произтичащи от търговски сделки по смисъла на чл. 2, т. 1 от Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки;*<br><br>*2. 4 процентни пункта – за парични задължения, различни от тези по т. 1.“*<br><br>**Мотиви:** В доклада си министъра на финансите сочи, че с постановлението на Министерския съвет се цели въвеждане на норми на европейското законодателство, по-специално на Директива 2011/7/ЕС.<br><br>Но министърът на финансите е пропуснал (*вероятно неволно*) да обърне внимание на съображение №8 от същата директива, в което специално е отбелязано, че тя не следва да се използва за уреждане на сделките, извършвани | Не се приема | Проектът на постановление е изготвен във връзка с необходимостта от съобразяване на основния лихвен процент с основния лихвен процент, приложим за държави членки, чиято валута е еврото, като част от мерките, свързани с преминаването към еврото от 1 януари 2026 г.<br>Въвеждането на диференциран размер на законната лихва изисква много по-задълбочен анализ и оценка на ефектите за всички заинтересовани страни, включително по отношение на потенциалното намаление от постъпления в бюджета. Такава съществена промяна не може да бъде направена в рамките на тази процедура по издаване на нормативен акт предвид краткия срок до 1 януари 2026 г., от която следва да бъде въведен лихвеният процент по основните операции по рефинансиране на ЕЦБ.<br>С проекта на постановление се запазва действащия и към момента единен подход при определяне на размера на законната лихва, т.е. размер, който е приложим при забава на всички видове задължения.<br>По повод на твърденията за противоречие с Директива 2011/7/ЕС обръщаме внимание, че с ПМС № 426 (постановлението, което се изменя с настоящото предложение) още през 2014 г. се въвеждат разпоредби от директивата във връзка с процедура за нарушение, инициирана от Европейската комисия. Единният размер на законната лихва е в съответствие с директивата и не е бил повод за тази или друга наказателна процедура. Различното, което се предлага с проекта, е съобразяване с чл. 2, т. 7, буква „а“ относно |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | с потребителите, нито лихвите във връзка с други видове плащания, например плащанията, извършвани по силата на законодателството за чековете и полиците, или плащанията, извършвани в рамките на обезщетения за щети, включително тези, извършвани от застрахователните компании.<br><br>А след като европейските законодатели изрично са изключили от обхвата на директивата определени видове парични задължения, приемането на обратното (както се предлага от министъра на финансите) би представлявало нарушаване на европейското право.<br><br>Предлагам законната лихва за забава при неизпълнение на парични задължения, които не произтичат от търговски сделки по смисъла на Директива 2011/7/ЕС, да е по-малка от минимално установената в чл. 2, т. 6 на директивата предвид въз основа на изводите и заключенията, направени в частичната предварителна оценка на въздействието, по-конкретно на следното:<br><br>*Намаляването на размера на законната лихва ще има незначителен ефект върху бюджета. Лихвите върху невнесените в срок данъци, такси и други публични вземания не представляват основен приход, който формира държавния, съответно общинския бюджет. Ползите от по-ниския размер на законната лихва надвишават евентуалното* | | основния лихвен процент, който може да бъде определен от държави членки, чиято валута е еврото.<br>Директивата поставя ограничения по отношение на задължения само по търговски сделки и посочва само минимален размер, под който не може да бъде определена законната лихва по този вид сделки. Съгласно чл. 2, т. 6 от директивата „законна лихва за забава на плащане“ означава проста лихва за забава на плащане при процент, който е равен на сумата от основния лихвен процент и най-малко осем процентни пункта“. Поради единния размер на законната лихва в България, приложим не само по отношение на търговски сделки, а за всякакви забавени плащания, с проекта се предлага да бъде възприет минималният размер, приложим за търговски сделки. По този начин се осигурява съответствие с директивата по отношение на задълженията по търговски сделки, като едновременно с това се урежда законната лихва и по отношение на другите видове забавени плащания. Обръщаме внимание, че съществената част от директивата е въведена в Търговския закон. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | *намаление на приходите от лихви. Размерът на законната лихва ще запази дисциплиниращата си функция, но понижението й ще допринесе за своевременно погасяване на публичните задължения и яснота по отношение на събираемите и несъбираемите публични вземания.*<br><br>Не бива да се забравя и това, че съгласно българското законодателство (чл. 86, ал. 1 ЗЗД) законната лихва за забава има обезщетителен, а не наказателен характер. Като законът допуска кредиторът да търси допълнително обезщетение по общия ред, ако е претърпял вреди в по-голям размер от законната лихва.<br><br>Надявам се МС да възприеме моето предложение и по този начин да докаже, че влизането на Република България в еврозоната действително ще доведе до съществено намаление на всички лихви, както обещават редица министри, в това число и този на финансите.<br><br>Така хем ще защити обществения интерес, хем няма да има основания за оспорване на нормативния акт като противоречащ на европейското право. | | |
| **stanko.todorov@bulatsa.com** | Ще натоварите взискателите. Това, че длъжник реши да не плаща дължимото не трябва да е в тежест на кредитора. За това мисля, че трябва | Не се приема | Предложението за запазване на добавката от 10 пр.п. не може да бъде възприето, тъй като лихвеният процент на ЕЦБ към момента е по-висок |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | да остане наказателната лихва 10 пункта и в предвид, че се очаква още намаляване на ОЛП на ЕЦБ !<br><br>При 10 пункта наказателна лихва се респектират длъжниците да плащат в срок без забава. Целта е респектираща. Намали ли се наказателната лихва и инфлацията я догонва ще има изгода да не се заплащат данъци, кредити и т.н навреме ! | | от основния лихвен процент на БНБ, т.е. запазването на надбавката в размер на 10 пр. п. на практика ще доведе до увеличаване на размера на законната лихва, която и в момента е висока.<br>С предвидената в проекта на акт добавка в размер на 8 процентни пункта ще се постигне необходимият баланс между интересите на кредитора и длъжника. Този размер ще осигури предвидимост и дисциплина за навременно погасяване на задълженията, без това да води рискове за прекомерно финансово натоварване за длъжниците.<br>В този смисъл проектът на постановление предлага балансиран подход при определяне на законната лихва. През последните години неколкократно са правени предложения за намаляване на законната лихва, включително по законодателен път. Видно и от тази справка, има предложения и в обратната посока – извън случаите на търговски сделки законната лихва да бъде намалена на ОЛП плюс 4 процентни пункта. |
| **Конфедерация на работодателите и индустриалците в България** | Прокламираните цели на предложения на предложения проект на ПМС за изменение на ПМС № 426 от 2014 г. за определяне на размера на законната лихва за просрочени парични задължения са създаването на правна уредба за определянето на законната лихва след въвеждане на еврото като парична единица в Република България, осигуряването на правна сигурност при изчисляване на законната лихва за просрочени парични задължения и | Не се приема | Разпоредби от Директива 2011/7/ЕС са въведени с ПМС № 426 от 2014 г., видно от § 1 от допълнителната разпоредба на постановлението. Съгласно чл. 2, т. 7, буква „б“ от директивата основен лихвен процент за държава-членка, чиято валута не е еврото, е равностойният основен лихвен процент, определен от нейната национална централна банка. Правилото е въведено в член единствен на постановлението от 2014 г. Във връзка с приемане на еврото като парична единица в |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | осигуряването на съотвествие с праавилата на Директива 2011/7/ЕС от 16 февруари относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки („Директива 2011/7/ЕС“). Наред с декларираните цели имплицитно се извежда още една цел - намаляване на размера на плащанията за лихви на заинтересованите страни, сред които и публичните органи, посредством понижаване на процентните пунктове към основния лихвен процент по смисъла на чл. 2, т. 7, буква „а“ от Директива 2011/7/ЕС от 10 на 8 процентни пункта. От мотивите към проекта на ПМС за изменение на ПМС №426 от 2014 г. не става ясно как намаляването на размера на законна лихва за забава на плащане ще благоприятства постигането на целта на Директива 2011/7/ЕС - борбата със забавяне на плащането. Според направената частична предварителна оценка на въздействието след идентифицираните заинтересовани страни от намаляването от 10 на 8 процентни пункта са посочени органите на изпълнителната власт, министерствата и ведомствата, органите на местно самоуправление, общините, органите на съдебната власт, Българска народна банка, други институции извън системата на изпълнителната власт, лица, осъществяващи публични функции.<br><br>Съгласно параграф 9 от Преамбюла на Директива 2011/7/ЕС тя трябва да урежда всички търговски сделки, независимо дали се | | България възниква необходимостта да бъде въведена разпоредбата на чл. 2, т. 7, буква „а“ от директивата, с която се регламентира основният лихвен процент за държави членки, чиято валута е еврото. В този смисъл проектът на постановление въвежда разпоредби и е съобразено с Директива 2011/7/ЕС. Други разпоредби от директивата са транспонирани в Постановление № 426 от 2014 г. и Търговския закон.<br>Предвиденото намаление на втория компонент на законната лихва за забава от 10 процентни пункта на 8 процентни пункта също е съобразено с прага в директивата. Именно по съображенията, изложени в рецитал 12 от преамбюла на директивата, забавата за плащане да не става финансово привлекателна за длъжниците, директивата предвижда минимален размер на надбавката над основния лихвен процент не по-малко от 8 процентни пункта, т.е. съгласно европейското право при надбавка от 8 пр. п. над основния лихвен процент се постига целта й - „борба със забавата на плащане по търговските сделки с оглед гарантирането на правилното функциониране на вътрешния пазар, като се насърчава конкурентоспособността на предприятията, и по-специално на малките и средните предприятия“. Проектът е изцяло съобразен с този минимален размер, като прилага един размер на лихва по отношение на всички видове частни и публични задължения.<br>Анализът на законодателството в ЕС показва, че голямата част от държавите членки са избрали надбавка в размер от 8 процентни пункта. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | извършват между частни или държавни предприятия, или между прдприятия или държавни органи, „*предвид факта, че държавните органи извършват значителен брой плащания към предприятията“.*<br><br>Предложеното изменение на ПМС № 426 от 2014 г. странно защо прогласява като своя цел въвеждането на Директива 2011/7/ЕС в Република България, която вече е въведена (промените в Търговския закон (ТЗ) от м. февруари 2013 г. въвеждат във вътрешното право изискванията на Директива 2011/7/ЕС- вж. параграфи 2, 3, 4, 5, 12 от ДР, параграф 13 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Търговския закон, ДВ, бр. 20 от 28.02.2013 г.). А зад чисто правно-техническия аспект на необходимостта от изменение на ПМС № 426 от 2014 г., продиктувани от въеждане на еврото в Република България, в предложения проект на ПМС се съдържа изменение по същество, което не само не съответства, а очевидно противоречи на целта на Директива 2011/7/ЕС. Според параграф 1 от Преамбюла на Директива 2011/7/ЕС целта ѝ е борбата с неизпълнението на парични задължения на общоевропейско ниво, независимо дали неизпълнението на „публичен орган“ или „предприятие“. Нещо повече, Директива 2011/7/ЕС отчита, че много плащания между икономически оператори и държавни органи се извършват в по-късно от предвиденото в договора или в общите търговски условия. Забавените плащания имат | | Предложеният размер ще запази дисциплиниращия ефект, като в същото време ще намали ефекта от прекомерност, който е един от факторите при затрудняване на плащанията. По-ниският размер на законната лихва ще намали и риска от мултиплициране на междуфирмени задължения.<br>По отношение на твърдението, че публичните органи ще бъдат основните заинтересовани от проекта на акт, с който ще бъде намален размерът на дължимите от тях лихви, обръщаме внимание, че с проекта не се предвижда диференцирана уредба за определяне на законната лихва в полза на публичните органи, а се прилага единен и равнопоставен подход за всички субекти, какъвто действа и в момента.<br>Също така следва да се има предвид, че за периода на действие на ПМС № 426 от 2014 г. (от януари 2015 г. досега), на база на статистическите данни за ОЛП, публикуван от БНБ, фактическото ниво на законната лихва е било по-ниско за целия период от 1 януари 2015 г. до 30 септември 2022 г. от прогнозираната стойност от 10.15% при хипотеза за приемане на проекта на ПМС и при текущата стойност на референтния лихвен процент на ЕЦБ (2.15%).<br>При формиране нивото на законната лихва за забава е логично да бъдат взети предвид действащите лихвени равнища и перспективите за тяхната динамика. Към момента на приемане на ПМС № 426, действащият в България ОЛП следваше много близо нулевите референтни лихвени нива, определяни от ЕЦБ, като комуникацията на ЕЦБ в |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | отрицателен ефект върху ликвидността и усложняват финансовото управление на предприятията. Те се отразяват върху конкуретноспособността и рентабилността им, когато заради забава на плащане кредиторът се нуждае от външно финансиране.<br><br>Когато длъжник по търговска сделка е публичен орган, Директива 2011/7/ЕС изисква от държавите-членки въвеждането на особени правила относно продължителността на срока за изпълнение. Срокът не може да надвишава 30 календарни дни, освен ако е уговорено друго в договора и при условие, че то е „обективно обосновано от специфичното естество или особеностите на договора“ (чл. 4, пар. 6 от Директивата). В този случай, срокът за плащане, определен от страните, не може да надвишава 60 календарни дни. Очевидна е правно гарантираната възможност за изпълнение на парични задължения в продължителен срок, а намаляването на процентите при възникване на задължения за законна лихва за забава не би допринесло за стимулиране на срочно изпълнение.<br><br>Практиката сред предприятията в търговски оборот е уговарянето на неустойка. За обезщетяване на вредите, причинени от забавата на длъжника, предприятията уговарят мораторна неустойка, която в почти всички случаи е в по-голям размер от мораторната лихва. Доколкото за „публичните органи“ | | този период последователно беше за поддържане на нулеви лихвени проценти в дългосрочен хоризонт. Както е видно по-горе, тези нива действително се запазиха до последното тримесечие на 2022 г. В този смисъл, определянето на надбавка от 10 пр. п. следваше логиката за формиране на лихвен процент за забава, който е достатъчно висок, за да има дисциплиниращ ефект. При нормализирането на лихвената политика от страна на ЕЦБ, нивото на законната лихва в своя пик достигна 13.79% в началото на 2024 г., което е с 3.64 пр. п. по-високо от прогнозната стойност и имаше по-скоро наказателен характер. В този смисъл считаме, че понижението на фиксираната добавка от 10 пр. п. на 8 пр. п. и при текущите лихвени равнища, поддържани от ЕЦБ, общият размер на лихвения процент за забава запазва дисциплиниращия си ефект. Отново подчертаваме, че очакваното му ниво при приемане на промяната ще бъде по-високо от фактическото му ниво през осем от последните единадесет години. Обръщаме също така внимание, че текущите нива на референтния лихвен процент на ЕЦБ са при постигната от ЕЦБ инфлационна цел, което означава, че не би следвало те да се понижат под текущите нива най-малко в краткосрочен план. По отношение на примера с разликата между законната лихва и инфлацията, като цяло сме съгласни, че когато законната лихва надхвърля в достатъчна степен инфлацията, то това стимулира плащането на задълженията, но бихме искали да отбележим следните две обстоятелства. Първо, по отношение на използвания индекс, в становището |

възникват различни парични задължения към гражданите, които не са на договорна основа, както и, че възлагат изпълнение на договори по стандартизирани образци, при които свободата на договаряне е силно ограничена, то „публичните“ органи ще бъдат основните заинтересувани от проекта на изменение на Постановлени № 426 на Министерския съвет от 2014 г., с който ще бъде намален размера на дължимите от тях лихви, в ущърб интересите на българските граждани. Те на практира ще се кредитират евтино с парите на гражданите!

Чисто финансово, стимулирането на плащането на задълженията се постига, когато законната лихва надхвърля в достатъчна степен инфлацията. От следната таблица се вижда, че в сравнение с двете най-големи икономики на ЕС и трите най-големи икономики в Източна Европа, ние ще имаме най-малката разлика между лихви и инфлация, което ще стимулира неплащането от страна на публичните органи.

| държава | законна лихва | Инфлация | разлика |
|---|---|---|---|
| Франция | 12,15 % | 0,90 % | 11,25 % |
| Германия | 10,27 % | 2,40 % | 7,87 % |
| Чехия | 12,00 % | 2,00 % | 10,00 % |
| Полша | 14,00 % | 2,90 % | 11,10 % |

за всички страни с изключение на България е посочен хармонизираният индекс на потребителските цени (ХИПЦ), докато за нашата страна е посочен националният ИПЦ. По този начин индексите на инфлация са несъпоставими, тъй като са използвани различни методологии, и при международни сравнения в рамките на ЕС именно с цел съпоставимост изрично следва да се използва ХИПЦ. На второ място, при така посочените стойности на инфлация е цитиран годишен темп на инфлация в % към съответния месец. Предвид това че законната лихва се изчислява на годишна база, то размерът ѝ следва да се съпоставя по-скоро със средногодишния темп на инфлация. В такъв случай, разликите спрямо законната лихва са посочени по-долу в таблицата. България отново е сред страните с най-ниска разлика, но тя е съизмерима с тази на Германия, където размерът на законната лихва е подобен на този в България.

| | Законна лихва, % | Средногодишна инфлация, ХИПЦ, % | | разлика 2025-09 (пр.п.) | разлика 2025-10 (пр.п.) |
|---|---|---|---|---|---|
| | | 2025-09 | 2025-10 | | |
| **България** | 10.15 | 3.1 | 3.3 | 7.05 | 6.85 |
| **Германия** | 10.27 | 2.3 | 2.3 | 7.97 | 7.97 |
| **Румъния** | 14.50 | 5.9 | 6.2 | 8.60 | 8.30 |
| **Чехия** | 12.00 | 2.6 | 2.6 | 9.40 | 9.40 |
| **Полша** | 14.00 | 3.7 | 3.6 | 10.30 | 10.40 |
| **Франция** | 12.15 | 1.2 | 1.1 | 10.95 | 11.05 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | <table><tr><td>Румъния</td><td>14,50 %</td><td>8,60 %</td><td>5,90 %</td></tr><tr><td>България</td><td>10,15 %</td><td>5,60 %</td><td>4, 55 %</td></tr></table><br>Усреднено, за лихви между 13 % и 15,25 % | | Във връзка с предложеното сравнение с други държави, следва да се отбележи, че действащата фиксираната добавка в Чехия и Румъния е в размер на 8 пр. п., а в Германия тя е определена на 9 пр. п. Считаме, че предложеното сравнение с три държави, които не са част от еврозоната, респективно референтният лихвен процент се определя от съответната централна банка, не е напълно коректно. В случая с Чехия и Румъния, значително по-високите стойности на лихвените проценти за забава се дължат на по-високите лихвени проценти, определени от централните им банки, докато фиксираната надбавка е на долната си граница от 8 пр. п. |
| **Камара на строителите в България** | Основните цели на предложения проект на ПМС за изменение на ПМС № 426/2014 г., изведени в съпроводителния доклад, са създаването на правна уредба за определяне на законната лихва след въвеждане на еврото като парична единица в Република България, осигуряването на правна сигурност при изчисляване на законната лихва за просрочени парични задължения и осигуряването на съответствие с правилата на Директива 2011/7/ЕС от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки (Директива 2011/7/ЕС). Наред с това обаче, реално с предложените промени би се постигнал и един друг ефект, а именно - намаляване размера на плащанията за лихви на заинтересованите страни, сред които | Не се приема | Становището е аналогично на становището на КРИБ и в този смисъл са приложими изложените аргументи по-горе. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | и публичните органи, посредством понижаване на процентните пунктове към основния лихвения процент по смисъла на чл. 2, т. 7, буква „а“ от Директива 2011/7/ЕС. Според публикуваната като част от пакета документи Оценка на въздействието, сред идентифицираните заинтересовани страни от намаляването на размера от 10 на 8 процентни пункта, са посочени органите на изпълнителната власт, министерствата и ведомствата, органите на местно самоуправление, общините, органите на съдебната власт, Българската народна банка, други институции извън системата на изпълнителната власт, лица, осъществяващи публични функции. От този документ, както и от мотивите в доклада обаче, не става ясно как намаляването на размера на законната лихва за забава ще благоприятства постигането на целта на Директива 2011/7/ЕС, а именно борбата със забавяне на плащанията.<br><br>Съгласно § 9 от Преамбюла на Директива 2011/7/ЕС тя трябва да урежда всички търговски сделки, независимо дали се извършват между частни или държавни предприятия, или между предприятия и държавни органи, „предвид факта, че държавните органи извършват значителен брой плащания към предприятията“.<br><br>По наше мнение в случая не става въпрос единствено за правно-технически аспект на | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | необходимостта от изменение на ПМС № 426/2014 г., а за изменение по същество, което не съответства на целта на Директива 2011/7/ЕС. Според § 1 от Преамбюла на Директива 2011/7/ЕС това е борбата с неизпълнението на парични задължения на общоевропейско ниво, независимо дали неизпълнението на парични задължения се дължи на публичен орган или предприятие.<br><br>Директива 2011/7/ЕС изисква от държавите-членки въвеждането на особени правила относно продължителността на срока за изпълнение, когато длъжник по търговска сделка е публичен орган. Срокът не може да надвишава 30 календарни дни, освен ако е уговорено друго в договора и при условие, че то е „обективно обосновано от специфичното естество или особеностите на договора" (чл. 4, § 6 от Директивата). В този случай, срокът за плащане, определен от страните, не може да надвишава 60 календарни дни. В този контеккст следва да се посочи, че забавените плащания имат отрицателен ефект върху ликвидността, усложняват финансовото управление на предприятията и като цяло се отразяват негативно на конкурентоспособността и рентабилността им. В отношенията си с публичните органи, за предприятията е почти невъзможно да се възползват от обичайната търговска практика за уговаряне на неустойка, чийто размер по правило е по-голям от мораторната лихва. | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | Доколкото публичните органи възлагат изпълнение на договори по стандартизирани образци, при които свободата на договаряне е силно ограничена, то те биха били заинтересувани от намаляване на размера на дължимите от тях лихви съгласно предложения проект на ПМС, в ущърб на интересите на гражданите и обществото, доколкото става въпрос за бюджетни средства и такива от европейските структурни фондове, с които на практика публичните органи биха се кредитирали, изпадайки в забава.<br><br>И не на последно място, още един практически аспект на въпроса - съотношението между мораторна лихва и инфлация. Чисто финансово, стимулирането на плащането на задълженията се постига, когато тази лихва надхвърля в достатъчна степен размера на инфлацията. Общодостъпните статистически данни показват, че в сравнение с двете най-големи икономики в ЕС и трите най-големи икономики в Източна Европа, в Република България бихме имали най-малката разлика между лихви и инфлация като процентно съотношение (приблизително около 4,5 на сто).<br><br>Във връзка с изложеното по-горе, становището на КСБ е, че не следва да се намалява размерът на действащата лт) досега добавка от 10 процентни пункта над въвеждания с проекта на ПМС референтен индикатор - размера на лихвения процент по основните операции по | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | рефинансиране на Европейската централна банка. | | |
| **Асоциация за отговорно небанково кредитиране** | Считаме, че предложената промяна следва да бъде прецизирана така, че в максимална степен да зачете години на приемственост в българския правен оборот, довели до приемането на законната лихва като почти аксиоматично понятие - основен лихвен процент плюс десет процентни пункта.<br><br>Намираме, че ако Министерският съвет запази десетпунктното увеличение на основния лихвен процент ще бъдат спазени както буквата на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки (Директивата), така и утвърдените с десетилетия практики на търговския оборот у нас. По този начин ще се гарантира приемственост в търговския оборот при промяната на валутата у нас и няма да се извършват неоправдани промени в бизнес климата.<br><br>Използваме възможността да обърнем внимание на изложените по-долу доводи по проекта.<br><br>1. По отношение на необходимостта от промяна<br><br>Причината, поради която Постановление на Министерския съвет за изменение на | Не се приема | Изложените твърдения, че намаляването на лихвата за забава може да доведе до влошаване на финансовата дисциплина, до задълбочаване на проблемите със събираемостта и че има риск да стимулира забавата на плащанията и по този начин да забави търговския оборот, не са правно обосновани и аргументирани. Предложението за промяна на ПМС № 426 е базирано на задълбочен анализ както на прилагането на Директива 2011/7/ЕС в законодателствата на държавите членки, така и в лихвената политика на ЕЦБ. Важно е да се отбележи, че към момента България е сред държавите с най-висока законна лихва в ЕС. Тъй като лихвеният процент на ЕЦБ към момента е по-висок от основния лихвен процент на БНБ, запазването на надбавката в размер на 10 пр. п. на практика ще доведе до увеличаване на размера на законната лихва, която и в момента е висока.<br>С предвидената в проекта на акт добавка в размер на 8 процентни пункта ще се постигне необходимият баланс между интересите на кредитора и длъжника. Този размер ще осигури предвидимост и дисциплина за навременно погасяване на задълженията, без това да води рискове за прекомерно финансово натоварване за длъжниците.<br>По съображенията, изложени в рецитал 12 от преамбюла на директивата, забавата за плащане да |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | Постановление № 426 на Министерския съвет от 2014 година за определяне на размера на законната лихва (Постановление № 426) задължително трябва да бъде променено е възприемането на еврото като валута в Република България.<br><br>Поради обстоятелството, че от датата на въвеждането на еврото като валута в Република България Българска народна банка ще преустанови обявяването на основния лихвен процент, е необходимо Постановление № 426 да бъде изменено, тъй като законовата лихва се определя на база формула, част от която към днешна дата е основният лихвен процент, определян от Българска народна банка.<br><br>Извън това обстоятелство, самото Постановление № 426 вече повече от десет години е действащо право и самото то е прието с цел транспониране на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 година.<br><br>В мотивите на проекта са изложени доводи, че Република България има една от най-високите лихви в Европейския съюз. Аргументирано е, че основният лихвен процент ще се повиши с 0.5 пункта, поради което е предложено намаляване с 2 процентни пункта на надбавката над него. В тази връзка е предложено законовата лихва да бъде редуцирана до минималния размер съобразно Директива 2011/7/ЕС, а именно: „ на лихвения процент по | | не става финансово привлекателна за длъжниците по търговски сделки, директивата предвижда минимален размер на надбавката над основния лихвен процент не по-малко от 8 процентни пункта, т.е. съгласно европейското право при надбавка от 8 пр. п. над основния лихвен процент се постига целта й - „борба със забавата на плащане по търговските сделки с оглед гарантирането на правилното функциониране на вътрешния пазар, като се насърчава конкурентоспособността на предприятията, и по-специално на малките и средните предприятия“. Проектът е изцяло съобразен с този минимален размер, като прилага един размер на лихва по отношение на всички видове частни и публични задължения. Следва да се отбележи, че по отношение на задължения на физически лица прагът в директивата е неприложим и в някои държави е въведена значително по-ниска законна лихва.<br>Размерът на законната лихва се определя от два компонента – основа и надбавка, и в този смисъл не е обосновано да се разглежда единствено размерът на надбавката, без да се отчита промяната и в основата. Основният лихвен процент на БНБ не е константна величина и в този смисъл не приемаме твърдението, че законната лихва е била непроменена в българските условия за изключително дълъг период.<br>Във връзка с предложението на АОНК, съответно по отношение на промените в размера на лихвените проценти, приложими са и аргументите за неприемането на предложенията на КРИБ и КСБ. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | основните операции по рефинансиране на Европейската централна банка, в сила на 1 януари, съответно на 1 юли, на текущата година и обнародван в „Официален вестник“ на Европейския съюз, плюс 8 процентни пункта<br><br>Използваме възможността да напомним, че в интерес на гражданския оборот е длъжниците да погасяват своите задължения точно - по размер и срок. Така се гарантира не само предвидимост на оборота, но и култура на спазване на задълженията и в тази връзка - върховенство на правото. По този начин би следвало да функционира всяко гражданско общество - участниците да поемат своите задължения и надлежно да ги спазват по уговорения със своите контрагенти начин.<br><br>Ниската лихва намалява финансовата тежест за длъжниците, което е предпоставка за забавяне на плащанията. Това е в разрез с целите на Директива 2011/7/ЕС, в съображение № 12, от която се подчертава, че ниските лихви за забава правят неизпълнението привлекателен за длъжниците подход и утежняват събираемостта на задълженията. Бизнесът, от своя страна, разчита на стабилност и предвидимост в паричните потоци, за да може да функционира ефективно.<br><br>Целите на Директивата са насочени към насърчаване на навременното плащане и подобряване на финансовата дисциплина. Считаме, че намаляването на лихвата за забава | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | на този етап може да доведе до противоположния резултат и до задълбочаване на проблемите със събираемостта. Намаляването на размера на законовата лихва рискува да стимулира забавата на плащания, да наруши финансовата дисциплина и в тази връзка неоправдано да забави търговския оборот. Апелираме намаляване на размера на законовата лихва да не бъде предприемано преди да е направен детайлен преглед и анализ на първоначалния период по приемане на еврото у нас и без детайлна икономическа обосновка на утвърдените практики след промяната на валутата на всеки един от засегнатите бизнес сектори. Липсата на детайлна обща и секторна обосновка при предприемане на промени с такъв обхват поражда притеснения за ефекта върху финансовата стабилност на икономическите отношения.<br><br>Апелираме да се преразгледа предложението за намаляване на законовата лихва, за да гарантира баланс между интереса на всички засегнати категории лица.<br><br>2. Липса на финансова и секторна обосновка<br><br>В настоящия проект не се отчита фактът, че законната лихва е била непроменена в българските условия за изключително дълъг период, през който множество други институти са обвързани с нея. Годишният процент на | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | разходите (ГПР) по потребителските кредити е пряко обвързан със законната лихва, видно от чл. 19, ал. 4 от Закона за потребителския кредит (ЗПК) и с максималния размер на обезщетението за забава по чл. 33, ал. 2 от ЗПК. Тази стабилност до момента е била предпоставка за предвидимост както за бизнеса, така и за потребителите на кредитни продукти по ЗПК.<br><br>Въпреки това, в настоящия проект се пристъпва към промени без детайлен предварителен финансов анализ и без провеждане на консултации със засегнатите сектори. Това създава сериозни рискове за финансовата система. Предприеманата промяна в нея рискува да доведе до необходимост от адаптиране на съществуващите модели, което може да предизвика сериозни правни спорове.<br><br>Липсата на финансови разчети допълнително засилва несигурността и поставя под въпрос ефективността на предложените мерки. Нито бизнесът, нито финансовите институции могат да предвидят как тези промени ще се отразят на дългосрочните им планове и финансовите им задължения. Не е направена оценка как тези изменения ще повлияят на икономически важни области като кредитирането и събираемостта на вземания. Подобен подход компрометира принципите на стабилност и предвидимост, които са от съществено | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | значение за всяка правна и икономическа рамка.<br><br>4. Относно потенциалните рискове за небанковите финансови институции<br><br>Извършването на промени в начина на работа на бизнесите, които използват собствен капитал за финансиране на дейността си без детайлна предварителна оценка, води до сериозни неблагоприятни последици за всички компании, които разчитат на заемен капитал за разширяване и развитие. Финансовите институции и бизнеси, които са направили разчети въз основа на предвидимостта на законовата лихва, сега се изправят пред непредвидима промяна, която компрометира стабилността на техните бизнес модели и прави дългосрочните им планове неизпълними. Това не само застрашава отделните предприятия, но и влошава цялостния икономически климат, като ограничава инвестициите и икономическата активност.<br><br>На практика всеки, който има потребителски кредит и не е в състояние да изпълни задълженията си, бива косвено подтикнат към възможността да не плати дълга си, поради по-ниския размер на законната лихва за забава. Така, вместо да насърчава финансова дисциплина и отговорност, тази промяна създава условия за финансово поведение, което подкопава стабилността на кредитния пазар. Намаляването на доверието между кредиторите | | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | и длъжниците ще ограничи възможностите за финансиране на групи потребители. Вместо да насърчава финансова стабилност и устойчивост, предложеното регулиране рискува да създаде икономическа несигурност и да подкопае основите на кредитната система в страната.<br><br>Апелираме предложеният проект да бъде преосмислен, като промяната бъде извършена в дух на приемственост с утвърдени традиции в българската правна система, които доказано във времето са показали своята ефективност и които са в духа на съвременните събития и привеждането на текста в съответствие с предвижданията на Директива 2011/7/ЕС.<br><br>В тази връзка използваме възможността да предложим член единствен, ал. 1 от Постановление № 426 да бъде изменен както следва:<br><br>„Определя годишния размер на законната лихва за просрочени парични задължения в размер на лихвения процент по основните операции по рефинансиране на Европейската централна банка, в сила иа 1 януари, съответно на 1 юли, на текущата година и обнародван в „Официален вестник “ на Европейския съюз, плюс 10 процентни пункта“. | | |